

Provincie Noord-Holland

POSTBUS 3007 2001 DA HAARLEM

De Staatssecretaris van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
Postbus 20011
2500 EA 'S-GRAVENHAGE

Gedeputeerde Staten

Uw contactpersoon

P.V. Guldemond

BEL/BOSE

Doorkiesnummer (023) 514 3591

guldemondp@noord-holland.nl

115

Betreft: Herindelingsadvies Amstelmeer

VERZONDEN 18 FEB. 2010

De Staatssecretaris van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties,

Kenmerk

2010-6893

Geachte mevrouw de staatssecretaris,

Uw kenmerk

16 FEB. 2010

Op 21 januari 2010 hebben wij van de gemeenten Anna Paulowna, Niedorp, Wieringen en Wieringermeer een herindelingsadvies ontvangen. Het herindelingsadvies is conform artikel 5 van de Wet arhi voorbereid en vastgesteld op 13 januari 2010. De gemeenten beogen te fuseren per 1 januari 2012. Bij deze ontvangt u, conform artikel 5, lid 4 van de Wet arhi, het herindelingsadvies (*bijlage 1*) met in onderstaande onze zienswijze daarop.

Bestuurlijk proces

Het herindelingsadvies is het resultaat van een proces waarin alle negen gemeenten in de Kop van Noord-Holland¹ hebben deelgenomen. Het proces is in het voorjaar van 2008 op gang gekomen naar aanleiding van uitspraken van de raden van Niedorp en Wieringermeer dat zij een herindeling noodzakelijk achtten. Wij hebben in de zomer van 2008 aangeboden het regionaal proces te faciliteren, maar omdat de gemeenten daar geen behoefte aan hadden, hebben wij ons beperkt tot het benoemen van enkele uitgangspunten voor (de uitkomst van) het proces. Deze hebben wij verwoord in een brief aan de gemeenten d.d. 28 oktober 2008 (*bijlage 2*). Wij vonden het noodzakelijk om deze uitgangspunten te formuleren vanuit onze verantwoordelijkheid voor het regionaal belang en de zorgvuldigheid van het proces.

Begin 2009 hebben de gemeenten gezamenlijk besloten dhr. N. Schoof aan te stellen als informateur om de gemeenten te adviseren over een duurzame oplossing om de bestuurskracht van de regio te versterken. Daarbij gaven de gemeenten aan dat herindeling hiervoor niet werd

Postbus 3007

2001 DA Haarlem

Telefoon (023) 514 3143

Fax (023) 514 3030

¹ Anna Paulowna, Den Helder, Harenkarspel, Niedorp, Schagen, Texel, Wieringen, Wieringermeer en Zijpe

Houtplein 33

Haarlem [2012 DE]

www.noord-holland.nl

uitgesloten. De informateur heeft op 13 maart 2009 zijn advies gepresenteerd, waarover elk van de negen gemeenteraden vervolgens een standpunt heeft ingenomen. Hieruit bleek dat er een breed draagvlak was voor het door de informateur geadviseerde eindbeeld. Dat eindbeeld komt kortweg neer op de volgende aanbevelingen:

- 1) Fusie van de gemeenten Harenkarspel, Schagen en Zijpe
- 2) Fusie van de gemeenten Anna Paulowna, Niedorp, Wieringen en Wieringermeer
- 3) Het opstellen van een regionale samenwerkingsagenda (voor na de fusies) waarin Den Helder het voortouw zou kunnen nemen

Alleen de gemeente Den Helder heeft niet ingestemd met het advies van de informateur en de gemeenteraad van Zijpe wilde geen herindeling. De gemeente Den Helder heeft een alternatief voorstel gedaan, maar dat werd door geen van de andere gemeenten ondersteund. Daarmee was er geen unanimitieit over een eindbeeld voor de regio. Om de impasse over het regionale eindbeeld te doorbreken, heeft ons college op 25 augustus 2009 besloten een actievere rol te nemen in het proces en daarbij het advies van informateur Schoof als leidraad te nemen. Daarmee was de weg vrij voor de gemeenten Anna Paulowna, Niedorp, Wieringen en Wieringermeer om hun deel van het regionale eindbeeld te verwezenlijken. Op 29 september 2009 hebben zij dan ook een herindelingsontwerp vastgesteld. Ons college is intussen in gesprek met Den Helder en het cluster Harenkarspel, Schagen en Zijpe om binnen de hoofdlijnen van het regionale eindbeeld te werken aan een breder gedragen oplossing.

Toetsing herindelingsadvies aan het beleidskader gemeentelijke herindeling

Ons college is van mening dat het herindelingsadvies Amstelmeer (werknaam) past binnen de kaders zoals gesteld in het beleidskader gemeentelijke herindelingen. Ten aanzien van de criteria uit het beleidskader het volgende:

Draagvlak Het herindelingsadvies is vastgesteld op initiatief van de vier betrokken gemeenteraden en de vier gemeenteraden zijn het dan ook eens met de voorgestelde fusie. Ook de start van het proces is een initiatief van de gemeenten zelf. Ons college heeft weliswaar gestimuleerd dat alle gemeenten uit de regio in het proces werden betrokken, maar het initiatief kwam van de gemeenten. De vier betrokken gemeenten hebben alle gemeenten in de regio expliciet uitgenodigd om een zienswijze te geven op hun herindelingsontwerp. De gemeente Den Helder is de enige gemeente die daarop is ingegaan en heeft negatief gereageerd. Den Helder verwees hierbij naar het eerder door Den Helder aangedragen alternatieve eindbeeld voor de regio en uitte haar zorgen over de

capaciteit van de nieuwe gemeente om bij te dragen aan enkele regionale opgaven. Wij zijn van mening dat de gemeenten Anna Paulowna, Niedorp, Wieringen en Wieringermeer in hun reactie op de zienswijze overtuigend hebben aangegeven dat de nieuwe gemeente Amstelmeer wel degelijk in staat zal zijn om haar bijdrage te leveren in het realiseren van regionale opgaven. Bovendien constateert ons college dat Den Helder in haar zienswijze blijft streven naar een herindeling waar in de regio geen draagvlak voor is. De bezwaren van Den Helder zijn daarom wat ons betreft geen reden om de Amstelmeerfusie af te wijzen.

Hoewel het lokaal (regionaal) draagvlak voor Amstelmeer niet maximaal is, zijn wij gezien het bovenstaande van mening dat er ruim voldoende lokaal draagvlak is voor deze fusie.

Bestuurskracht De nieuwe gemeente Amstelmeer zal ongeveer 47.000 inwoners tellen. Op die schaal moet het wat ons college betreft goed mogelijk zijn om een organisatie te vormen die voldoende kennis en kunde in huis heeft om de opgaven van de nieuwe gemeente aan te kunnen. Door het duidelijke profiel van de nieuwe gemeente zal een bepaalde mate van specialisatie ook zeker mogelijk zijn, wat de bestuurskracht van de gemeente versterkt. Tegelijkertijd zal de omvang van de organisatie ook zodanig kunnen zijn dat zij voldoende robuust is om voldoende onkwetsbaar te zijn en continuïteit te waarborgen.

Duurzaamheid De Amstelmeerfusie is ingebed in een visie voor de regio Kop van Noord-Holland (het advies van informateur Schoof). De visie is een duidelijk eindbeeld waar de regio langere tijd mee vooruit kan. Ons college verwacht niet dat de regio binnen afzienbare tijd wederom de bestuurlijke indeling ter discussie zal stellen. Er blijven namelijk na realisatie van de visie geen 'losse eindjes' over en de te vormen gemeenten zijn zodanig robuust en bestuurskrachtig dat zij geacht mogen worden voor langere tijd op hun taken te zijn toegerust.

Interne samenhang De vier gemeenten die Amstelmeer zullen vormen, zijn alle meerkernige gemeenten. Hun belangrijkste uitdaging is om de kernen leefbaar te houden en dat is een sterk bindend element. Verder zijn er voor de vier gemeenten verschillende opgaven waar zij gezamenlijk in kunnen optrekken: bijvoorbeeld grootschalige agro-business, (water)recreatie & toerisme, groen-blauwe opgaven en duurzame energie. De vier gemeenten vullen elkaar aan op deze opgaven en vertonen daarom een sterke interne samenhang.

Regionale samenhang en evenwicht Zoals al aangegeven is de Amstelmeerfusie een onderdeel van een regionaal eindplaatje. Daarin ontstaan naast Den Helder twee nieuwe gemeenten van vergelijkbare grootte, zodat de krachtsverhoudingen goed in balans zijn. Bovendien mag worden verwacht dat de gelijkwaardigheid bijdraagt aan goede

samenwerkingsverhoudingen voor de regionale opgaven. De schaal van de nieuwe gemeente Amstelveen verhoudt zich verder ook goed tot de aangrenzende regio's Groot-Alkmaar en West-Friesland, waarin de respectievelijke buurgemeenten Heerhugowaard en Medemblik eenzelfde omvang hebben of zullen krijgen.

Van restproblematiek is in de Kop van Noord-Holland geen sprake; alle gemeenten in de regio zijn betrokken in het regionaal eindbeeld.

Planologische ruimtebehoefte Dit aspect speelt in het geval van de Amstelveenfusie geen rol. Ruimtebehoefte is namelijk geen argument voor deze fusie.

Zoals hierboven aangegeven hebben wij in het begin van het proces ook enkele uitgangspunten benoemd voor de uitkomst van het gemeentelijk proces. Deze uitgangspunten betreffen echter vooral kaders voor het tot stand komen van een regionaal eindbeeld. De uitgangspunten waren bovendien een uitwerking van de criteria uit het beleidskader gemeentelijke herindelingen, toegepast op de regio Kop van Noord-Holland. Wij zijn van mening dat het herindelingsadvies Amstelveen ook past binnen de door ons college vastgestelde uitgangspunten.

Verder hebben wij een analyse gemaakt van de verwachte financiële positie van de nieuwe gemeente Amstelveen (*bijlage 3*). Onze conclusie is dat de nieuwe gemeente naar verwachting een gezonde financiële positie zal hebben.

Beoogde fusiedatum en verkiezingen

De vier gemeenten hebben aangegeven het wenselijk te vinden hun fusie te laten ingaan per 1 januari 2012. Dit is, in verband met het ritme van reguliere raadsverkiezingen, wellicht een wat bijzondere ingangsdatum, maar in het licht van de voorgeschiedenis en de urgentie van de fusie zeer begrijpelijk. De gemeenten Niedorp en Wieringermeer hebben in het begin van het proces gekoerst op een fusiedatum van 1 januari 2011. Deze gemeenten deden dat omdat zij in de nabije toekomst enkele grote opgaven op zich af zien komen waarvoor zij nu onvoldoende bestuurskracht hebben. Grote bestuurskrachtproblemen doen zich dan ook nu nog niet voor, maar deze gemeenten willen de problemen graag voor zijn. Daarom wilde men de fusie al graag in 2011 haar beslag laten krijgen. Om tegemoet te komen aan de regio, die een dergelijk hoge snelheid niet wenselijk vond, is gekozen voor 2012. Wij willen de bestuurlijke moed van Niedorp en Wieringermeer prijzen, evenals hun flexibiliteit om zich aan te passen aan het regionaal proces. Tegelijkertijd zijn wij ervan overtuigd dat de urgentie van de aanstaande bestuurskrachtproblemen groot genoeg is om inderdaad aan te koersen op de snelst mogelijke herindelingsdatum, in dit geval 1 januari 2012. Wij steunen daarom de gemeenten in hun wens om per deze datum te fuseren en hopen dat u dat ook zult doen.

De fusiedatum van 1 januari 2012 brengt tegelijkertijd ook een andere bijzondere situatie met zich mee, te weten drie raadsverkiezingen in vier jaar tijd. Wij weten dat u inmiddels een adviesaanvraag hebt gedaan aan de Kiesraad en de Raad voor het Openbaar Bestuur om te bezien of het in situaties als deze ook wenselijk is om de zittingstermijn van de eerste gemeenteraad te verlengen naar zes jaar. Wij willen u in deze gedachte steunen en geven u daarom nadrukkelijk in overweging om in het wetsvoorstel dat de herindeling van deze vier gemeenten regelt, op te nemen dat de raadsverkiezingen van 2014 voor de nieuwe gemeente Amstelveen geen doorgang zullen vinden. Ons belangrijkste argument hiervoor is dat dit het nieuwe gemeentebestuur voldoende rust geeft om de herindeling goed te implementeren. Een eerste zittingsperiode van zes jaar zorgt voor de nodige continuïteit om die rust te creëren.

Aangezien op alle belangrijke aspecten onze conclusie is dat het herindelingsadvies van Anna Paulowna, Niedorp, Wieringen en Wieringermeer positief moet worden beoordeeld, staat ons college zeer positief tegenover deze fusie. Wij verzoeken u daarom het herindelingsadvies zo spoedig mogelijk om te zetten in een wetsvoorstel.

Hoogachtend,
Gedeputeerde Staten
van Noord-Holland,

provinciesecretaris

voorzitter
E Post

3 bijlage(n)

Kopie aan Gemeentebesturen van Anna Paulowna, Niedorp, Wieringen
en Wieringermeer